

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д.н. Живко Иванов Драганов, катедра „Международно право и право на ЕС“, ЮФ на УНСС

Относно: дисертационния труд на Траян Найденов Косев на тема “Използване на интелектуална собственост при наличие на международен елемент”, представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“.

Основание за представяне на рецензията е участието ми в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно № 1366/02.05.2025 г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Траян Косев е завършил специалност “Право” в ЮФ на УНСС през 2015 година. През 2020 год. участва в обучителен онлайн курс на Харвард по биоетика в медицината и репродуктивните и генетичните технологии. Носител е на редица награди и отличия, сред които: Студент на годината (2015); наградата Hardy С. Dillard за най-добри писмени защиты в престижното състезание по международно право Phillip С. Jessup International Moot Court Competition (2014); наградата Richard Х. Вахтер за най-добра писмена защита за ищец в същото състезание (2015); четвърто място и награда за най-добър отбор Източна Европа – Frankfurt Investment

International Arbitration Moot Court (2016); и на Почетна грамота на ректора на УНСС за утвърждаване на научния престиж (2016). През 2016 год. той участва в стажантска програма на Фулбрайт в СРС и СГС.

От дипломирането си до днес Траян Косев практикува като адвокат в областта на правото на интелектуалната собственост. През 2024 и 2025 е отличен като водещ адвокат в страната в областта на интелектуалната собственост - Legal 500. В професионалното си развитие кандидатът демонстрира траен и задълбочен интерес към правото на интелектуалната собственост, за който свидетелстват неговите академични и научни изяви. През 2020 год. Траян Косев е зачислен като докторант по „Изобретателско, авторско и патентно право“ към Катедра „Частноправни науки“ на ЮФ на УНСС. От 2023 год. е хоноруван асистент по дисциплините „Международно частно право“ и „Право на интелектуалната собственост“ към ЮФ на УНСС. Владее английски език.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният за защита дисертационен труд е посветен на въпросите относно използването на правно закриляните нематериални блага – обекти на интелектуалната собственост, при наличието на международен елемент. Посочената проблематика има голямо научно и приложно значение поради обстоятелството, че интелектуалната собственост позволява едновременното използване на тези блага от различни лица на различни места в пространството и много често в отношенията между носителя на правата и ползвателя има наличие на международен елемент. Изследването включва анализ на използването на произведенията, на патентованите изобретения, на марките и на промишления дизайн. За постигането на целите на дисертацията, авторът си е поставил задачите да анализира уредбата в основните международни договори, да изследва принципите на териториално действие, на убиквитет и на национален режим, и на тази основа да проучи различните хипотези на използване на обекти на интелектуалната собственост като се фокусира върху правилата за определянето на приложим закон и на проблемите, които възникват в тази връзка.

Трудът е в обем от 230 страници и включва Увод, четири глави и Заключение. Направени са 702 бележки под линия. Използваната литература обхваща 156 заглавия, по-голямата част от които са на английски език. В Увода се определят предметът на изследването, както и целите и задачите, които авторът си е поставил. В първата глава са изложени общите положения, които се отнасят до обхвата на понятието интелектуална собственост, закриляните обекти, международноправната уредба във връзка с тяхната закрила, принципите на закрилата и тяхното приложение. На тази основа в следващите глави е извършен обстоен анализ на използването на основните обекти на интелектуалната собственост при наличието на международен елемент. Втората глава съдържа анализ на използването на закриляните произведения, който обхваща както договорите, така и свободното използване и определянето на приложимото право при деликти. В третата глава дисертантът изследва използването на патентовани изобретения при наличието на международен елемент като се спира на лицензионните договори и на патентните нарушения. Специално внимание се отделя на правилата относно Единния европейски патент. Последната, четвърта глава е посветена на използването на марките и на промишления дизайн на основата на договор за лицензия. Разгледани са и специфичните въпроси относно вписването на лицензионните договори, както и някои особени хипотези, свързани с териториалното действие на правата. В края на всяка от главите са направени съответните изводи. В Заключението са обобщени резултатите от проведеното изследване и са формулирани редица предложения за усъвършенстване на действащата нормативна уредба. При провеждането на изследването дисертантът е приложил множество научни методи, сред които исторически, логически, правно-догматичен, сравнителноправен и др.

3. Оценка на научните и научно – приложните приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява оригинално изследване по актуални и значими за развитието на теорията и на практиката проблеми на правото на интелектуалната собственост, а именно използването на произведения при

наличието на международен елемент. Дисертацията притежава интердисциплинарен характер и има самостоятелен принос по отношение на изследванията в областта на българското международно частно право и на международното частно право на ЕС. Съществуващите изследвания на правата на интелектуална собственост при наличие на международен елемент имат за предмет отделни обекти. Представеният труд е първото цялостно изследване на използването на интелектуална собственост при наличие на международен елемент и това определя неговата научна новост в българската правна литература.

Сред основните достойнства на труда е анализът на характеристиките на обектите на интелектуалната собственост, които оказват влияние при тяхното използване на територията на различни държави. Това позволява да се извърши съпоставка между особеностите на различните обекти и да се отчетат спецификите при определянето на приложимото право за всеки един от тях. Принос на дисертацията е и задълбоченият анализ на принципите на териториално действие на закрилата и на националния режим, във връзка с използването на интелектуалната собственост при наличие на международен елемент, както и сравнителноправното изследване на възприетите в различни държави национални решения за определянето на приложимото право.

Извеждането на специфичните хипотези, които се отнасят съответно до произведенията, патентите, марките и промишления дизайн следва да се открие като самостоятелен научен принос на труда. Не на последно място, приносен характер имат определянето на възможните решения относно разширяването на териториалния обхват на закрилата на интелектуалната собственост и получаването на регионална закрила.

Анализираната чуждестранна и национална съдебна практика има важно научно-приложно значение и позволява от една страна да се установят слабостите на действащата нормативна уредба, а от друга да се подпомогне дейността на практикуващите юристи. Приносен характер има направената от дисертанта оценка на международните договори и на националното законодателство и предложенията за усъвършенстване на действащата нормативна уредба.

Наред с посочените по-горе научни приноси на труда, е необходимо да се подчертае голямото практико-приложно значение на изследването, което се определя от всеобхватния анализ на различните възможности за използване на обекти на интелектуалната собственост, включително тези, които са свързани с новите технологии: блокчейн, изкуствен интелект и др., както и от анализа на т.нар. „меко право“, на различните подходи и практики за защита на интересите на носителите на права върху обекти на интелектуалната собственост при използването им при наличието на международен елемент. Направените от автора предложения *de lege ferenda* са добре обосновани и могат да намерят подкрепа в тяхната цялост.

4. Оценка на публикациите по темата на дисертационния труд

Кандидатът е представил списък с четири научни публикации по темата на дисертационния труд. Две от тях са статии в реферирано списание, а другите две са доклади, публикувани в сборници от научни конференции. Първата статия, публикувана в списание Бизнес и право, бр.4 от 2021 година е посветена на проблема с добросъвестността при използването на закриляни произведения. Втората статия, отново публикувана в списание Бизнес и право, бр. 1 от 2023 год., представлява анализ на въпросите относно определянето на размера на обезщетението за нарушения на авторски права в случаите когато държавата, където е извършено нарушението е различна от държавата по местопребиваването на автора, който въпрос е и предмет на тълкувателно дело на ВКС.

Двата доклада са публикувани в сборници от научни конференции, проведени в УНСС и в Нов български университет. Те засягат съответно въпросът за правното регулиране на интелектуалната собственост през призмата на националния режим (в: Предизвикателства пред правното регулиране в България: Сборник с доклади от научна конференция, проведена на 31 октомври 2023 г. в УНСС, 2024) и териториалния характер на обектите на интелектуалната собственост, в контекста на използването им при наличие на международен елемент (в: Творчеството на проф. Константин Кацаров през призмата на съвременното право. София. Издателство на Нов български университет, 2024).

И четирите публикации на кандидата са по теми, които попадат в обхвата на проблематиката на дисертационния труд. Поставените в тях въпроси са от важно значение за развитието на научните изследвания. Статията посветена на определянето на обезщетението при нарушения на закриляни произведения, когато нарушението е извършено в държава, различна от тази по пребиваването на носителя на правото, представлява принос и за развитието на практиката, по-конкретно чрез изразеното от автора становище, което е представено в рамките на образуваното тълкувателно дело пред ВКС. Научното творчество на кандидата разкрива задълбочените му познания в областта на интелектуалната собственост, включително и по някои специфични проблеми на практиката. Публикациите отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и следва да получат положителна оценка.

5. Оценка на автореферата

Дисертантът е представил Автореферат на български и на английски език. Авторефератът се състои от четири части. В първата част е направена обща характеристика на труда, която обхваща актуалността и практическото приложение на изследването; предмета и задачите, които дисертантът си е поставил; целта и методологията; и обема и структурата на дисертацията. Втората част от автореферата обхваща кратко изложение на съдържанието на увода, на всяка от четирите глави и на заключението. В третата част кандидатът е извел основните научни и научно-приложни приноси. Последната част на Автореферата съдържа Списък с публикациите по темата на дисертацията.

Представеният от кандидата Автореферат отговаря на установените изисквания по отношение на неговото съдържание. Научните и научно-приложните приноси на труда са отразени коректно от дисертанта.

6. Бележки и препоръки

С оглед научната и научно-приложната значимост на дисертационния труд, следва да се препоръча неговото публикуване. То ще бъде от полза както за изследователите на правото на интелектуалната собственост и за практикуващите

юристи, така и за преподавателите по едноименната дисциплина и за студентите по право, които я изучават.

Препоръчително е в бъдещите си изследвания дисертантът да задълбочи своите проучвания по въпросите относно договорите за използване на интелектуалната собственост при наличие на международен елемент, поради голямото им значение като основно правно средство за предоставяне на използването на обекти на интелектуалната собственост.

7. Заключение

Дисертационният труд на тема “Използване на интелектуална собственост при наличие на международен елемент” с автор Траян Найденов Косев представлява оригинално научно изследване по особено актуални за науката и за практиката в областта правото на интелектуалната собственост въпроси. Проведеното изследване притежава множество достойнства и има редица приноси за развитието на правната наука и практиката у нас. Трудът разкрива задълбочените познания на кандидата в областта на правото на интелектуалната собственост и международното частно право и способността му да води научна дискусия. Дисертацията отговаря на изискванията, установени в ЗРАСРБ и в Правилника за прилагането му и следва да получи положителна оценка.

Въз основа на цялостното ми впечатление за качествата и достойнствата на представения за защита дисертационен труд, убедено предлагам на научното жури да вземе решение за присъждане на Траян Найденов Косев на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност “Изобретателско, авторско и патентно право“.

26.05.2025

гр. София

.....

проф. д.н. Живко Драганов

REVIEW

From: Prof. Dr. Sc. Jivko Ivanov Draganov, Department of International Law and EU Law,
Law Faculty of the University of National and World Economy

Subject: the dissertation work of Trayan Naydenov Kosev on the topic "Use of Intellectual Property in the Presence of International Element", presented for the award of the educational and scientific degree "doctor" in professional field 3.6 Law, Doctoral Program "Inventive, Copyright and Patent Law"

The reason for presenting the review is my participation in the composition of the scientific jury for the defence of the dissertation according to Order № 1366/02.05.2025 of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE

4. Information about the candidate

Trayan Kosev graduated from the Faculty of Law of the UNWE in 2015 with a degree in Law. In 2020, he participated in an online training course at Harvard on bioethics in medicine and reproductive and genetic technologies. He is the recipient of a number of awards and distinctions, including: Student of the Year (2015); the Hardy C. Dillard Award for the best written defense in the prestigious international law competition Phillip C. Jessup International Moot Court (2014); the Richard X. Baxter Award for the best written defense for a plaintiff in the same competition (2015); fourth place and award for the best team in Eastern Europe - Frankfurt Investment International Arbitration Moot Court (2016); and the Honorary Certificate of the Rector of the UNWE for the promotion of

scientific prestige (2016). In 2016, he participated in a Fulbright internship program at the Sofia district court and the Sofia city court.

Since his graduation, Trayan Kosev has been practicing as a lawyer in the field of intellectual property law. In 2024 and 2025, he was honored as a leading lawyer in the country in the field of intellectual property - Legal 500. In his professional development, the candidate has demonstrated a lasting and profound interest in intellectual property law, as evidenced by his academic and scientific achievements. In 2020, Trayan Kosev was enrolled as a doctoral student in "Inventive, Copyright and Patent Law" at the Department of "Private Law" of the Faculty of Law of the UNWE. Since 2023, he has been a part-time assistant professor in the disciplines "International Private Law" and "Intellectual Property Law" at the Faculty of Law of the UNWE. He is fluent in English.

5. General characteristics of the dissertation

The dissertation submitted for defense is dedicated to the issues regarding the use of legally protected intangible assets – objects of intellectual property, in the presence of an international element. The indicated issue has great scientific and applied importance due to the fact that intellectual property allows the simultaneous use of these assets by different persons in different places and very often in the relations between the rights holder and the user there is an international element.

The research includes an analysis of the use of copyrighted works, patented inventions, trademarks and industrial designs. To achieve the goals of the dissertation, the author set himself the tasks of analyzing the regulation in the main international treaties, examining the principles of territorial effect, ubiquity and national regime and, on this basis, studying the various hypotheses of the use of intellectual property objects, focusing on the rules for determining the applicable law and the problems that arise in this regard.

The work is 230 pages long and includes an Introduction, four chapters and a conclusion. There are 702 footnotes. The literature used includes 156 publications, most of which are in English. The Introduction defines the subject of the study, as well as the goals and objectives that the author has set for himself. The first chapter sets out the general provisions relating to the scope of the concept of intellectual property, the protected

objects, the international legal framework in relation to their protection, the principles of protection and their application. On this basis, the following chapters provide a comprehensive analysis of the use of the main objects of intellectual property in the presence of an international element. The second chapter contains an analysis of the use of protected works, which covers both contracts and free use and the determination of the applicable law in torts. In the third chapter, the author examines the use of patented inventions in the presence of an international element, focusing on licensing agreements and patent infringements. Special attention is paid to the rules regarding the Unitary European Patent. The last, fourth chapter is dedicated to the use of trademarks and industrial designs on the basis of a license agreement. Specific issues regarding the registration of license agreements are also examined, as well as some special hypotheses related to the territorial effect of rights. At the end of each chapter, the relevant conclusions are drawn. The Conclusion summarizes the results of the research conducted and formulates a number of proposals for improving the current regulatory framework. In conducting the research, the candidate has applied numerous scientific methods, including historical, logical, legal-dogmatic, comparative and others.

6. Evaluation of the scientific and scientific - applied contributions of the dissertation

The dissertation work is an original study on current issues of intellectual property law that are important for the development of legal theory and practice, namely the use of copyrighted works in the presence of an international element. The dissertation has an interdisciplinary nature and contributes to the development of the research in the field of Bulgarian private international law and EU private international law. The existing studies of intellectual property rights in the presence of an international element have different objects of research. The presented work is the first comprehensive study of the use of intellectual property in the presence of an international element and this determines its scientific novelty in the Bulgarian legal literature.

Among the main merits of the work is the analysis of the characteristics of the objects of intellectual property, which have an impact on their use on the territory of

different states. This allows for a comparison between the features of the different objects and to take into account the specifics in determining the applicable law for each of them. A contribution of the dissertation is also the in-depth analysis of the principles of territorial effect of the protection and of the national regime, in relation to the use of intellectual property in the presence of an international element, as well as the comparative study of the national approaches adopted in the legislation of different countries for determining the applicable law.

The derivation of the specific hypotheses, which relate respectively to works, patents, trademarks and industrial designs, should stand out as an independent scientific contribution of the work. Last but not least, the determination of possible solutions regarding the expansion of the territorial scope of intellectual property protection and obtaining regional protection are of a contributing nature.

The analyzed foreign and national case law has an important scientific and applied significance and allows, on the one hand, to identify the weaknesses of the current regulatory framework, and on the other hand, to support the activities of practicing lawyers. The assessment of international treaties and national legislation and proposals for improving the current regulatory framework made by the candidate are of a contributing nature.

Along with the above-mentioned scientific contributions of the work, it is necessary to emphasize the great practical and applied significance of the research, which is determined by the comprehensive analysis of the various possibilities for using intellectual property objects, including those related to new technologies: blockchain, artificial intelligence, etc., as well as by the study of the so-called "soft law", of the various approaches and practices for protecting the interests of holders of rights to intellectual property objects when using them in the presence of an international element. The proposals made by the author *de lege ferenda* are well-founded and can find support in their entirety.

8. Evaluation of the publications

The candidate has submitted a list of four scientific publications on the topic of the dissertation. Two of them are articles in a refereed journal, and the other two are reports published in proceedings of scientific conferences. The first article, published in the journal *Business and Law*, issue 4 of 2021, is dedicated to the problem of good faith in the use of protected works. The second article, again published in the journal *Business and Law*, issue 1 of 2023, is an analysis of the issues related to the determination of the compensation for copyright infringements in cases where the country where the infringement was committed is different from the country of residence of the author, which issue is also the subject of an interpretative case of the Supreme Court of Cassation.

The two reports have been published in proceedings of scientific conferences held at the UNWE and the New Bulgarian University. They concern, respectively, the issue of the legal regulation of intellectual property through the prism of the national regime (In: *Challenges to Legal Regulation in Bulgaria: Proceedings of a Scientific Conference held on October 31, 2023, UNWE, 2024*) and the territorial nature of intellectual property objects in the context of their use in the presence of an international element (In: *The Work of Prof. Konstantin Katsarov through the Prism of Modern Law. Sofia, Publishing House of the New Bulgarian University, 2024*).

All four publications of the candidate are on topics that fall within the scope of the dissertation work. The questions raised in them are of importance for the development of scientific research. The article dedicated to the determination of compensation for infringements of protected works, when the infringement was committed in a country other than that of the right holder's residence, also contributes to the development of practice, more specifically, through the opinion expressed by the author was presented within the interpretative case of the Supreme Court of Cassation. The candidate's scientific work reveals his in-depth knowledge in the field of intellectual property, including on some specific problems of practice. The publications meet the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and should receive a positive assessment.

9. Evaluation of the abstract

The candidate has submitted an Abstract in Bulgarian and English. The Abstract consists of four parts. The first part provides a general description of the work, which includes the relevance and practical application of the research; the subject and tasks that the candidate has set for himself; the goal and methodology; and the volume and the structure of the dissertation. The second part of the Abstract includes a brief presentation of the content of the introduction, of each of the four chapters and of the conclusion. In the third part, the candidate has presented the main scientific and applied scientific contributions. The last part of the Abstract contains a List of publications on the topic of the dissertation.

The Abstract submitted by the candidate meets the established requirements regarding its content. The scientific and applied scientific contributions of the work have been correctly reflected by the candidate.

10. Remarks and recommendations

In view of the scientific and applied significance of the dissertation, its publication can be recommended. It will be useful both for researchers of intellectual property law and for practicing lawyers, as well as for lecturers and for law students who study it.

It may be recommended that in his future research, the candidate deepen his research on issues related to contracts for the use of intellectual property in the presence of an international element, due to their great importance as the main legal instrument for granting the use of intellectual property objects.

11. Conclusion

The dissertation on the topic “Use of Intellectual Property in the Presence of International Element” with author Trayan Naydenov Kosev represents an original scientific study on issues that are particularly relevant to science and practice in the field of intellectual property law. The conducted research has many merits and has a number of contributions to the development of legal science and practice in our country. The work reveals the candidate’s in-depth knowledge in the field of intellectual property law and

private international law and his ability for a scientific discussion. The dissertation meets the requirements established in the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and in the Regulations for its implementation and should receive a positive assessment.

Based on my overall impression of the qualities and merits of the dissertation, I strongly recommend that the scientific jury make a decision to award Trayan Naydenov Kosev the educational and scientific degree of "Doctor" in professional field 3.6. "Law", scientific specialty "Invention, Copyright and Patent Law".

26.05.2025

Prof. DSc Jivko Draganov